

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1915 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, ävensom en i ämnet väckt motion.

I en till riksdagen den 12 februari 1915 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 70, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen antaga härvid fogade förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken.

Nu gällande skogslagstiftning för Västerbottens och Norrbottens läns kustland, den s. k. dimensionslagen, har som bekant tillkommit på grund av särskilda framställningar från de bägge länens landsting på en tid, som ligger mer än fyrtio år tillbaka i tiden. Närmast avsåg man då att sätta en damm för den överdrivna avverkning av ungskog, som föranleddes av den lätthet, varmed från kusthemmanen i nämnda län export av framför allt icke bearbetat virke kunde äga rum. Redan vid denna tidpunkt framhölls emellertid från vissa håll, hurusom en skogslag, byggd på dimensionsprincipen, icke kunde anses tillfredsställande. I den mån uppfattningen om en rationell skogsskötsel utvecklats sig, har dimensionslagars lämplighet för åstadkommande av en verklig skogsvård från sakkunnigt håll mer och mer underkänts. I detta

hänseende kan återopas vad 1896 års skogskommitté yttrade, vilket i huvudsak torde allt fortfarande tillerkännas giltighet. Kommittén framhöll med skärpa, hurusom redan den omständigheten, att sådan lagstiftning icke förekomme annorstädes än i Sverige, vore ägnad att väcka misstro till densammas ändamålsenlighet, en misstro, som vid närmare granskning av densammas verkningar i vårt land vunne bekräftelse. Ehuru alltså, enligt kommitténs mening, lagen vore föga lämpad att befordra en rationell skogsskötsel, ansåg sig kommittén dock med hänsyn till att densamma tillkommit efter upprepade framställningar från de båda länens landsting och jämväl syntes omfattas med förtroende av befolkningens flertal, böra föreslå bibehållande av densamma. Det måste nämligen erkännas, att dimensionslagen kunde förekomma vissa svåra former av misshushållning med skogen, och så länge industrien i dessa orter kvarstode på den mindre utvecklade ståndpunkt, som vållade, att huvudsakligen blott timmerdugliga träd kunde med fördel uttagas ur skogarne, kunde möjligen fördelarna av en dimensionslag anses överväga olägenheterna av densamma. Men i den mån nya industrier för skogens tillgodogörande uppkomme, komme säkerligen olägenheterna att framträda med sådan styrka, att en annan lagstiftning, som bättre anpassade sig efter de ändrade förhållandena, komme till stånd.

Den norrländska skogsvårdskommittén framhåller i viss mån motsvarande synpunkter och särskilt, att lagen icke tager syfte på vad som i det moderna begreppet skogsvård ingår som en integrerande del och varpå skogsvården måste bygga, nämligen beståndsvården. Kommittén erkänner dock, att lagen haft en mycket stor betydelse och fyllt en viktig uppgift till ungskogens bevarande under den tid den ägt giltighet, samt framhåller, hurusom det i varje fall icke synes kunna ifrågasättas att upphäva densamma, innan något annat verkligt tillfredsställande lagförslag finnes att sätta i stället. Kommittén, som förklarar sig icke hava kunnat utarbeta något sådant, kvarstår alltså på dimensionsprincipens grund, men upptog i sitt förslag till förändrad dimensionslag åtskilliga bestämmelser ur 1903 års skogslagar, avseende att undanröja de svagheter, som med rätta framhållits hos den gällande dimensionslagen. Sålunda föreslogs bl. a. inrättande av skogsvårdsstyrelser och införande av skogsvårdsavgifter.

Inför den kritik, som riktats mot dimensionslagar i allmänhet, kan det givetvis ifrågasättas, huruvida detta slags lagstiftning bör vidare utvecklas och bibehållas. Om ock nämnda art av lagstiftning må, såsom av kommittéerna anförts, kunna anses lämplig under mera utvecklade avverknings- och förädlingsförhållanden, så läser dess berätt-

tigande obestriddigt minskas, i den mån berörda förhållanden nå en högre utveckling och intensitet. Att förhållandena beträffande trävaruindustrien i Västerbottens och Norrbottens län i all synnerhet under de sista åren i väsentlig grad förändrat sig, är ju väl känt. En helt och hållet ny industri — trämasseindustrien — vilken är i tillfälle att tillgodogöra sig gallringsvirke o. d., har uppkommit där. Det inflytande på skogsskötseln, sådan industri kan utöva, är allbekant. De förändrade förhållanden, varom 1896 års kommitté talade, torde alltså måhända till god del redan inträtt. Frågan blir då, huruvida under sådana omständigheter tillräckliga skäl kunna anses föreligga att vidtaga ändringar i nu gällande lagstiftning, därest man icke är färdig att lämna dimensionsprincipen såsom antikverad och skapa en helt och hållet ny lagstiftning, grundad på skydd för återväxten. Den meningen har gjort sig gällande i utskottet, att man i varje fall borde avvakta det förslag, som snart torde vara att förvänta från den nu arbetande skogslagstiftningskommittén, för att se, huruvida icke detta förslag med lämpliga tillägg och förändringar skulle kunna passa för jämväl nu ifrågavarande landsdelar.

Ehuru vissa skäl kunna framföras för en sådan mening, har utskottet emellertid icke ansett sig böra ansluta sig till densamma utan fastmer ansett sig böra i allt huvudsakligt tillstyrka Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, som obestriddigen måste anses innebära väsentliga förbättringar. Därest annat bättre lagförslag skulle i en nära framtid kunna framläggas, varigenom dimensionsprincipen bleve avlöst av andra trygghetsåtgärder mot skövling samt skogsvårdssynpunkterna bättre tillgodosedda, läser intet hindra, att ett sådant förslag efter vederbörlig granskning kommer att ersätta dimensionslagen för Norrbottens och Västerbottens läns kustland. Särskilt med hänsyn till de fördelar, som det nya förslaget synes innebära för skogsägaren genom det biträde, som kommer att lämnas honom av den nya tjänstemannakåren, finner utskottet sig icke böra avstyrka förslaget. Utskottet vill emellertid i detta sammanhang uttala den förhoppningen, att dessa nya tjänstemäns verksamhet så ordnas, att genom densamma i möjligaste mån utfylles den lucka beträffande en rationell *vård* av ifrågavarande skogar, som en dimensionslag, såsom ovan nämnts, ansetts innebära.

Kungl. Maj:ts förslag har utarbetats på grundval av ett utav den s. k. Norrländska skogsvårdskommittén i dess betänkande den 16 mars 1912 intaget förslag till lag angående tillsyn å samt vård av enskildas skogar inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra

till lappmarken. Sedan Konungens befallningshavande, landstingen och hushållningssällskapen i Västerbottens och Norrbottens län, överjägmästarna i Umeå, Skellefteå och Luleå distrikt samt domänstyrelsen avgivit utlåtanden över förslaget och detsamma i anledning av utlåtandena omarbetats inom jordbruksdepartementet, har förslaget i det skick, det sålunda erhållit, genom förevarande kungl. proposition underställt riksdagens prövning.

En väsentlig nyhet, som nu förevarande författningsförslag innehåller, är dess stadganden till skydd mot överdriven avverkning av undermålig skog för förbrukning inom länen. Nu gällande bestämmelser i ämnet hava tolkats så, att försäljning av undermåligt virke är tillåten inom Västerbottens och Norrbottens län för tillgodoseende av länsbefolkningens behov av ved, byggnads- och stängselvirke m. m. En dylik frihet har säkerligen till en början (första förordningen i ämnet tillkom 1874) tryggt kunnat medgivas, när kommunikationerna då ej voro så utvecklade som nu, industri- och stationssamhällen ej vuxit upp o. s. v. Nu synas däremot förhållandena vara betydligt ändrade och särskilt i de utlåtanden över Norrländska skogsvårdskommitténs förslag, som avgivits av Konungens befallningshavande i Norrbottens län, hushållningssällskapet i Västerbottens län och domänstyrelsen, har med styrka framhållits, att länens förbrukning av undermåligt virke flerstädes tagit oroväckande dimensioner i riktning mot skogsskövling. Denna fara har även framhållits av riksdagen. Med anledning av den till 1903 års riksdag avlåtna kungl. proposition, som innehöll förslag till den sedermera antagna och ännu gällande förordning i ämnet, ävensom en i samband med nämnda proposition i andra kammaren väckt motion, anförde nämligen riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 maj 1903, bland annat: Att i enlighet med motionärernas förslag från förbudet att utan tillstånd avverka undermåligt virke jämväl undantaga avverkning för annans än den egna fastighetens husbehov eller för allmänt ändamål inom Västerbottens och Norrbottens län eller för statens behov ansåge riksdagen icke tillrådligt. Genom ett så vidsträckt undantag skulle nämligen uppsikten över förordningens tillämpning hart när omöjliggöras och dess effektivitet alltför mycket äventyras.

Flera olika förslag hava framkommit beträffande frågan, hur den ovan framhållna skövlingen av ungskog lämpligast bör förhindras.

1) Kommittén, som uttryckligen förordat länens fria husbehovsrätt, har föreslagit ett stadgande (se 7 § samt de därmed sammanhängande 8—11 §§ i dess förslag), som kommittén hämtat från den för nu ifrågasvarande landsändar ej gällande allmänna skogsvårdslagen den 24 juli

1903, eller att avverkning av undermåliga barrträd, som ej blivit utsynade och stämplade (d. v. s. som avverkats för husbehov inom länen) ej finge så bedrivas, att skogens återväxt uppenbarligen äventyrades (eller att fastigheten komme att sakna nödigt virke för eget husbehov). För uppsikt häröver skulle i vartdera länet finnas en skogsvårdsstyrelse. I utlåtanden över kommitténs förslag hava landstinget och hushållnings-sällskapet i Norrbottens län samt landstinget och Konungens befallningshavande i Västerbottens län förklarat sig icke hava något att erinra mot detsamma.

2) En reservant inom kommittén jägmästaren, numera överjägmästaren P. O. Welander, vilken anser, att all skog — även den fullmåliga — bör läggas under utsyningstvång har uttalat sig för att den fria avverkningsrätten begränsas till att avse allenast fastighetens eget husbehov.

3) Överjägmästarna i de tre norra distrikten hava förordat, att lagen om skyddsskogar den 24 juli 1903 skulle tillämpas å ifrågavarande områden.

4) Domänstyrelsen slutligen har föreslagit, att all avverkning av undermålig skog utom för fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov skulle föregås av utsyning och stämpling av vederbörande skogstjänsteman. Detta förslag har upptagits i den kungl. propositionen.

En annan nyhet, som det kungl. förslaget innehåller, är, att kontrollen över förordningens efterlevnad blivit omlagd. Nu gällande dimensionsförordning, som ej riktar sig mot själva avverkningen, utan mot det fria disponerandet över virket, exporten, lägger kontrollen till de platser, där disponerandet över virket vanligen äger rum, d. v. s. hamn- och lastageplatser, sågar och fabriker. I det kungl. förslaget återigen göres själva avverkningen till föremål för förbud och såsom det enda naturliga har kontrollen i första hand förlagts till skogen. Påträffas olovligen avverkat virke där, tages det i beslag, varjämte den olovliga avverkaren straffas. Även på andra platser, t. ex. vid sågar och fabriker, skall emellertid beslag kunna äga rum, om nämligen virket vid beslagstillfället är i avverkarens besittning. Kontrollen torde enligt det kungl. förslaget bliva betydligt lättare att genomföra än vad nu kan ske, ity att man slipper den mycket krävande vakthållningen vid exportsågarna.

Beträffande det närmare innehållet av ifrågavarande författningsförslag och de skäl, som ligga till grund därför, får utskottet hänvisa till den kungl. propositionen.

Motion.

I detta sammanhang har utskottet jämväl till behandling förehaft en i anledning av ifrågavarande proposition inom andra kammaren väckt motion nr 207 av herr Wiklund, i vilken motion hemställts, att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts i förevarande proposition framlagda förslag, måtte för sin del antaga ett vid motionen fogat förslag till förordning angående tillsyn å samt vård av enskildas skogar inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej tillhöra lappmarken. Detta förslag överensstämmer med kommitténs förslag; dock att den uppgift, som kommittén i ovan angivet hänseende velat tilldela av kommittén föreslagna skogsvårdsstyrelser, i motionen lagts å Konungens befallningshavande.

I fråga om vad motionären anført till stöd för sin hemställan tillåter sig utskottet hänvisa till innehållet i motionen.

Utskottet.

Vid granskning av ifrågavarande författningsförslag har utskottet endast beträffande följande punkter funnit anledning till erinran.

1 §.

Utskottet har blivit till fullo övertygat om önskvärdheten av att genom forstliga kontrollåtgärder utan alltför stort ingripande i den enskildes dispositionsrätt över skogen kunna reglera den flerstädes i riktning mot skövling pågående avverkning av undermåligt virke, som nu fritt bedrives för tillgodoseende av länens behov av undermåligt virke.

Vid övervägande, på vilket sätt sagda reglerande lämpligast bör genomföras, har utskottet funnit det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget i det avseendet vara i huvudsak tillfredsställande. Utskottet kan sålunda icke ansluta sig till det förslag, som herr Wiklund framlagt i sin motion. Motionärens förslag är nämligen, såsom redan antytts, i huvudsak lika med det av Norrländska skogsvårdskommittén utarbetade förslaget. Då emellertid nämnda kommitté grundade sitt förslag på den förutsättningen, att skogsvårdsstyrelser skulle inrättas i de delar av landet, där författningsförslaget skulle tillämpas, men motionären icke föreslagit sådana styrelser, saknar hans förslag det underlag, på vilket kommittéförslaget vilar, och förutan vilket författningens ändamål måste bliva förfelat.

Påvisandet av denna brist i motionärens förslag torde vara tillräckligt motiv för detsammans oantaglighet. Att motionären sökt avhjälpa

denna brist genom att i lagtexten insätta Konungens befallningshavande i stället för skogsvårdsstyrelsen, är föga ägnat att göra förslaget mera antagligt. Konungens befallningshavandes och skogsvårdsstyrelsernas uppgifter äro nämligen av så väsentligt olika beskaffenhet, att den ena av dessa institutioner ej lämpligen kan ersätta den andra.

Vad det kungl. förslaget angår, har utskottet visserligen insett de fördelar, det erbjuder ur rent forstlig synpunkt. Utskottet har emellertid kommit till den uppfattning, att sagda förslag, som ju medger fri avverkning av undermåligt virke allenast för fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov, innebär ett alltför stort ingrepp i den enskildes dispositionsrätt över skogen och att förslaget, därest det oförändrat upphöjes till lag, kommer att alstramissnöje i orten. De fullt lojala avverkningar av undermåliga träd, som nu fritt bedrivnas för avyttring t. ex. till icke skogägande grannar för fyllande av deras behov av ved, byggnads- och stängselvirke m. m., komme att genom det kungl. förslaget onödigtvis väsentligt försvåras och därtill förenas med kostnader på grund av skyldigheten att erlägga s. k. utsyningsavgifter, varom förslaget innehåller bestämmelse. Då vidare skogsägaren för nyssnämnda ändamål ofta torde avverka, förutom torra, även skadade eller torkande träd, d. v. s. just sådana, som ur skogsvårdssynpunkt i första hand böra avverkas, kommer det kungl. förslaget att jämväl rent forstligt sett så till vida vara mindre lämpligt, som det kommer att lägga hinder i vägen för sagda rensningshuggningar, vilka skogsägaren nu är i tillfälle att företaga på egen hand. Ovan framhållna synpunkter hava under överläggningarna inom utskottet med styrka framhållits av orsrepresentanterna i utskottet.

På grund av vad sålunda förekommit har utskottet funnit, att det kungl. förslaget borde underkastas sådan jämkning, att tillstånd till avverkning av undermåligt virke icke vore erforderligt, om avverkningen skulle ske för oundgängligt husbehov inom skifteslaget, där fastigheten vore belägen, eller angränsande skifteslag; och utskottet håller före, att genom sådan jämkning såväl skogsägarnas som även orsbefolkningens berättigade intressen bleve vederbörligen tillgodosedda, samtidigt som staten i skälig utsträckning erhöle möjlighet att forstligt reglera de omstridda avverkningarna för länens behov.

3 §.

Utskottet har ansett, att det på två ställen i paragrafen förekommande ordet »skogsjör» bör utbytas mot ordet »skogstjänsteman».

Härigenom undanröjes den möjlighet, som enligt utskottets mening kanske eljest skulle förefinnas, att uppfatta förevarande stadgande såsom hinder för att vid uppdelning av göromålen inom förvaltningsområdena på deras tjänstemän lägga det i paragrafen omförmälda arbetet på en assistent.

Liknande ändringar hava vidtagits i 4, 5 och 7 §§.

5 §.

Då det funnits vara av vikt, att underrättelse om förrättningen meddelas sökanden på ett sätt, som innebär största möjliga säkerhet för att underrättelsen verkligen kommer honom till handa, har utskottet ansett det böra föreskrivas, att brevet, varigenom underrättelsen meddelas, skall rekommenderas, i sammanhang varmed den tid, före vilkens utgång brevet skall avsändas, föreslagits skola utsträckas till tjugu dagar.

För att bereda fastighetsägaren tillfälle att bevaka sina intressen vid förrättning, som sökts av avverkningsrättshavare, har utskottet ansett, att ett tillägg bör göras till paragrafen av innehåll, att om förrättningen sökts av avverkningsrättshavare, skall underrättelse om densamma på i paragrafen angivet sätt meddelas jämväl fastighetsägaren. — Dylikt tillägg till motsvarande paragraf i den för lappmarken avsedda utsyningsförordningen har utskottet icke ansett erforderligt, enär fastighetsägaren där innehar avverkningsplan, som innehåller uppgift å de årliga avverkningsbeloppen.

6 §.

Ändringarna i denna paragraf hava tillkommit av samma anledning som tillägget till 5 §.

7 §.

Utskottet har funnit lämpligt, att i paragrafen tydligt utsägs, att dess föreskrifter avse allenast det fall, att myckenheten av det virke, som avverkas för uppodlingen, överskrider vad som vid tillfället i fråga kan anses erforderligt för husbehov, varom i 1 § andra stycket sägs.

8 §.

Utskottet — som i sitt utlåtande över den för lappmarken avsedda utsyningsförordningen under 12 § fö klarat sig icke vilja underlåta att

uttala sin förväntan, att Kungl. Maj:t vid bestämmande av de grunder, efter vilka den i sagda paragraf omförmälda gottgörelse skall gäldas, i möjligaste mån tager hänsyn till skogsägarnas berättigade intressen — har jämväl i fråga om grunderna för den i nu förevarande paragraf berörda gottgörelse velat göra liknande uttalande.

9 §.

På sätt under 1 § framhållits, har utskottet ansett, att avverkning av undermåligt virke borde få försiggå fritt, därest avverkningen skulle ske för oundgängligt husbehov inom skifteslaget, där fastigheten vore belägen, eller angränsande skifteslag. Enligt utskottets förmenande kan emellertid dylik frihet lätteligen missbrukas. Dels kan avverkaren själv avyttra för sagda ändamål avverkat virke av ifrågavarande slag till någon utanför det tillåtna området boende person, och dels kan sådant avyttrande företagas av någon inom berörda område bosatt person, med avseende å undermåligt virke, som han av avverkaren förvärvat för eget oundgängligt husbehov. På grund härav har utskottet ansett, att i paragrafen böra stadgas straffrättsliga påföljder för dylik otillåten befattning med undermåligt virke.

11 §.

I likhet med vad utskottet föreslagit i sitt utlåtande över förslaget till ny utsyningsförordning för lappmarken (se under 5 §) har utskottet jämväl med avseende å nu ifrågavarande, för Västerbottens och Norrbottens läns kustland föreslagna dimensionsförordning ansett, att åtalsrätt icke bör tillkomma skogspersonalen. Såsom utskottet i sagda utlåtande framhållit, anser utskottet, att då den skogägande befolkningen med avseende å dispositionsrätten över skogen ställts i visst beroende av sagda personal, är det av stor vikt, att ett gott förhållande råder dem emellan, och att följaktligen bestämmelser, som äro ägnade att rubba detsamma, böra undvikas; och härtill kommer, att bestyret med utförandet av åtal inkräftar på skogspersonalens tid, vilken bör ägnas åt skogarnas skötsel. Enligt utskottets mening bör alltså åtalsrätt tillkomma allenast allmänna åklagaren.

13 §.

De ändringar, som här vidtagits, sammanhännga med ändringar i 11 §.

Utskottet har förut, under 5 §, framhållit vikten av att fastighetsägarens intressen vederbörligen tillgodoses gentemot innehavare av avverkningsrätt å fastigheten. I överensstämmelse härmed och då, enligt utskottets uppfattning, de regler för undermåligt virkes avverkning till avsalu, vilka återfinnas i 3 §, syfta till intensivare skogsbruk och därmed större avverkningar än hittills, har utskottet funnit sig böra föreslå, att till förordningen fogas en övergångsbestämmelse av innehåll, att för fastighet, som är besvärad av avverkningsrätt, upplåten före ifrågavarande förordnings trädande i kraft, avverkningsbelopp, varom i 3 § sägs, ej må sättas högre än på grund av hittills tillämpade regler skolats, där ej mellan fastighetsägaren och avverkningsrättshavaren annorlunda överenskommits.

Under återopande av vad sålunda blivit anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen, under förklarande att det i förevarande proposition innefattade förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick godkännas, ville i anledning av samma proposition samt med avslag å herr Wiklunds motion för sin del antaga följande

*Kungl. Maj:ts förslag.**Utskottets förslag.*

Förordning

om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken.

Med upphävande av förordningen den 24 juli 1903 angående åtgärder till förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län förordnas som följer:

1 §.

Å enskilde tillhörig skogsmark inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, må avverkning av barrträd, som ej är torrt och som, efter vad i 2 § sägs, är att anse såsom undermåligt, äga rum allenast efter tillstånd i enlighet med vad nedan stadgas.

Skall avverkningen ske för fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov, vare tillstånd icke erforderligt. Virke efter dylik avverkning må dock ej försågas å sådan såginrättning, där sågning för export äger rum (exportsåg), så framt det ej stämplats efter ty nedan sägs.

Skall avverkningen ske för oundgängligt husbehov inom skifteslaget, där fastigheten är belägen, eller angränsande skifteslag, vare tillstånd icke erforderligt. Virke efter dylik avverkning må dock ej försågas å sådan såginrättning, där sågning för export äger rum (exportsåg), så framt det ej stämplats efter ty nedan sägs.

2 §.

Såsom undermåligt anses träd, som avverkat icke i någon riktning håller innanför barken minst 21 centimeter i genomskärning på ett avstånd av 4.75 meter från storändan.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

3 §.

Vill någon för annat ändamål än i 1 § andra stycket sägs avverka undermåliga barrträd, som ej äro torra, skall skriftlig anmälan därom göras hos vederbörande skogsingenjör; och åligge det denne att verkställa den undersökning av skogen, som av omständigheterna påkallas. Finnes dylik avverkning överensstämma med grunderna för en god hushållning med skogen och ej heller förorsaka, att fastigheten eller därmed sambrukad fastighet kommer att sakna nödigt virke för oundgängligt husbehov, och möter ej heller i övrigt laga hinder, meddele förrättningsmannen tillstånd till avverkningen. Träden skola, innan de avverkas, genom förrättningsmannens försorg stämplas med särskilt märke.

På anmälan vare skogsingenjör jämväl skyldig att för avverkning av husbehovsvirke, varom i 1 § andra stycket sägs, giva anvisningar enligt skogsvårdens fordringar ävensom att stämpla dylikt virke för dess försågning å exportsåg.

4 §.

Anser förrättningsmannen nödigt, att vissa träd tills vidare överhållas såsom fröträd, skall föreskrift härom lämnas vid förrättningen. Fröträden

3 §.

Vill någon för annat ändamål än i 1 § andra stycket sägs avverka undermåliga barrträd, som ej äro torra, skall skriftlig anmälan därom göras hos vederbörande *skogstjänsteman*; och åligge det denne att verkställa den undersökning av skogen, som av omständigheterna påkallas. Finnes dylik avverkning överensstämma med grunderna för en god hushållning med skogen och ej heller förorsaka, att fastigheten eller därmed sambrukad fastighet kommer att sakna nödigt virke för oundgängligt husbehov, och möter ej heller i övrigt laga hinder, meddele förrättningsmannen tillstånd till avverkningen. Träden skola, innan de avverkas, genom förrättningsmannens försorg stämplas med särskilt märke.

På anmälan vare *vederbörande skogstjänsteman* jämväl skyldig att för avverkning av husbehovsvirke, varom i 1 § andra stycket sägs, giva anvisningar enligt skogsvårdens fordringar ävensom att stämpla dylikt virke för dess försågning å exportsåg.

4 §.

Anser förrättningsmannen nödigt, att vissa träd tills vidare överhållas såsom fröträd, skall föreskrift härom lämnas vid förrättningen. Fröträden

Kungl. Maj:ts förslag.

skola genom förrättningsmannens försorg förses med tydligt märke och må sedermera icke avverkas utan tillstånd av vederbörande skogsingenjör.

Utskottets förslag.

skola genom förrättningsmannens försorg förses med tydligt märke och må sedermera icke avverkas utan tillstånd av vederbörande *skogstjänsteman*.

5 §.

Göres anmälan, varom i 3 § sägs, före den 1 april, skall förrättningen företagas och avslutas före den 1 påföljande oktober. Uppstår under tiden efter den 1 april skada å skog genom storm, eld eller eljest, och göres i anledning därav anmälan av ifrågavarande slag före den 1 september, skall förrättningen verkställas före den 1 påföljande december.

Anmälan bör innehålla uppgift å det antal dagar, förrättningen kan antagas kräva.

Tiden, då förrättningen beräknas skola äga rum, skall genom skogsingenjörens försorg meddelas sökanden genom brev, som skall med posten avsändas senast fjorton dagar före förrättningen.

Tiden, då förrättningen beräknas skola äga rum, skall genom *förrättningsmannens* försorg meddelas sökanden genom *rekommenderat* brev, som skall med posten avsändas senast *tjugu* dagar före förrättningen. *Har denna sökts av avverkningsrätts-havare, skall jämväl fastighetsägaren underrättas på sätt nu är sagt.*

6 §.

Innan förrättningsmannen avreser från stället, skall han, mot bevis, utan lösen tillställa sökanden eller hans ombud protokoll över förrättningen. Har föreskrift lämnats om fröträds överhållande eller hava andra åtgärder för skogsvårdens befrämjande angivits såsom behöfliga, skall anteckning härom göras i protokollet med angivande av fröträdens antal och växtplats. I pro-

6 §.

Innan förrättningsmannen avreser från stället, skall han, mot bevis, utan lösen tillställa sökanden eller hans ombud *samt, därest förrättningen sökts av avverkningsrätts-havare, jämväl fastighetsägaren eller dennes ombud* protokoll över förrättningen. Har föreskrift lämnats om fröträds överhållande eller hava andra åtgärder för skogsvårdens befrämjande angivits såsom behöfliga, skall

Kungl. Maj:ts förslag.

tokollet skall jämväl kostnaden för förrättningen utsättas ävensom underrättelse meddelas, att klagan över förrättningsmannens utlåtande må föras genom besvär hos vederbörande överjägmästare sist innan klockan tolv å trettionde dagen från den dag, protokollet tillställdes sökanden eller hans ombud.

Ändring i överjägmästarens beslut må sökas genom besvär hos domänstyrelsen innan klockan tolv å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av beslutet.

Den med domänstyrelsens beslut missnöjde må däröver hos Konungen föra klagan genom besvär, som skola ingivas till jordbruksdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av samma beslut.

7 §.

Vill fastighetsägare för skogsmarks uppodling till åker eller äng fälla undermåliga barrträd, som ej äro torra, göre därom anmälan hos vederbörande skogsingenjör; och åligge det denne att, så snart det lämpligen kan ske i sammanhang med annan tjänsteförrättning i orten, verkställa undersökning å den uppgivna odlingsmarken till utrönande av dess läge, storlek, beskaffenhet och tjänlighet till odling samt därefter till Konungens befallningshavande insända instrumentet över undersökningen med uppgift å den tid, som anses erforderlig för odlings fullbordande, jämte det ytt-

Utskottets förslag.

anteckning härom göras i protokollet med angivande av fröträdens antal och växtplats. I protokollet skall jämväl kostnaden för förrättningen utsättas ävensom underrättelse meddelas, att klagan över förrättningsmannens utlåtande må föras genom besvär hos vederbörande överjägmästare sist innan klockan tolv å trettionde dagen från den dag, protokollet tillställdes *klaganden*.

7 §.

Vill fastighetsägare för skogsmarks uppodling till åker eller äng fälla undermåliga barrträd, som ej äro torra, *utöver husbehov, varom i 1 § andra stycket sägs*, göre därom anmälan hos vederbörande *skogstjänsteman*; och åligge det denne att, så snart det lämpligen kan ske i sammanhang med annan tjänsteförrättning i orten, verkställa undersökning å den uppgivna odlingsmarken till utrönande av dess läge, storlek, beskaffenhet och tjänlighet till odling samt därefter till Konungens befallningshavande insända instrumentet över undersökningen med uppgift å den tid, som anses erfor-

Kungl. Maj:ts förslag.

rande i övrigt, vartill undersökningen kan föranleda. Önskar sökanden vinna snabbare handläggning av ärendet, äge han på egen bekostnad antingen för undersökning å marken påkalla skyndsamt åtgärd av vederbörande skogsingenjör eller kronobetjänt, varefter denne med ärendet vidare förfar i den ordning ovan stadgas, eller ock låta undersökningen verkställas av lantmätare, lantbruksingenjör, jordbrukskonsulent eller två andra trovärdiga män samt insända däröver avgivet intyg jämte ansökning i ärendet till endera av förstnämnda tjänstemän, som har att med eget yttrande befordra ansökningen till Konungens befallningshavandes prövning.

Finner Konungens befallningshavande det tillämnade odlingsföretaget vara av beskaffenhet, att den sökta avverkningen bör medgivas, meddele Konungens befallningshavande tillstånd därtill med utsättande av viss tid, inom vilken vid vite, som Konungens befallningshavande äger bestämma, odlingen skall vara fullbordad; skolande underrättelse om Konungens befallningshavandes beslut i ärendet meddelas skogsingenjören för sökandens förständigande. Träden skola, innan de avföras, genom skogsingenjörens försorg stämplas med särskilt märke.

Utskottets förslag.

derlig för odlingens fullbordande, jämte det yttrande i övrigt, vartill undersökningen kan föranleda. Önskar sökanden vinna snabbare handläggning av ärendet, äge han på egen bekostnad antingen för undersökning å marken påkalla skyndsamt åtgärd av vederbörande *skogstjänsteman* eller kronobetjänt, varefter denne med ärendet vidare förfar i den ordning ovan stadgas, eller ock låta undersökningen verkställas av lantmätare, lantbruksingenjör, jordbrukskonsulent eller två andra trovärdiga män samt insända däröver avgivet intyg jämte ansökning i ärendet till endera av förstnämnda tjänstemän, som har att med eget yttrande befordra ansökningen till Konungens befallningshavandes prövning.

Finner Konungens befallningshavande det tillämnade odlingsföretaget vara av beskaffenhet, att den sökta avverkningen bör medgivas, meddele Konungens befallningshavande tillstånd därtill med utsättande av viss tid, inom vilken vid vite, som Konungens befallningshavande äger bestämma, odlingen skall vara fullbordad; skolande underrättelse om Konungens befallningshavandes beslut i ärendet meddelas *skogstjänstemannen* för sökandens förständigande. Träden skola, innan de avföras, genom *skogstjänstemannens* försorg stämplas med särskilt märke.

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

8 §.

För undersökning och stämpling, varom i 3 och 7 §§ sägs, skall sökanden, jämte det han är pliktig utgöra nödig hantlangning, till statsverket gälda gottgörelse enligt grunder, som bestämmas av Konungen; dock att gottgörelse icke skall utgå för stämpling av husbehovsvirke, varom i 1 § andra stycket sägs, därest stämplingen skett för virkets försågning å exportsåg.

9 §.

Sker avverkning i strid mot de i denna förordning meddelade föreskrifter, vare straffet böter från och med tjugufem till och med fem hundra kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger kvar å skogen eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, vare den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande virkets värde.

Innefattar avverkning, varom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall vad förut i denna paragraf är stadgat ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfälld skog, som vid avverkning i strid mot denna förordnings föreskrifter tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hava förverkat vad å honom belöper

9 §.

Bedriver någon avverkning i strid mot de i denna förordning meddelade föreskrifter, eller förfogar någon över virke, varom i 1 § andra stycket sägs, annorledes än till där omförmält behov, vare straffet böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger kvar å skogen eller, om det är bortfört, fortfarande är i den brottsliges besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, vare den, som låtit verkställa avverkningen eller eljest tagit brottslig befattning med virket, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande virkets värde.

Innefattar *förfarande*, varom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall vad förut i denna paragraf är stadgat ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfälld skog, som *genom sådant förfarande* tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hava förverkat vad å honom belöper av *virke*,

Kungl. Maj:ts förslag.

av det avverkade virket samt, där hans andel i virket undgår beslag, därför utgiva ersättning efter ty här förut är sagt.

Låter någon, i strid mot föreskriften i 1 § andra stycket, försåga ostämplat husbehovsvirke å exportsåg, straffes med böter från och med tio till och med två hundra kronor.

Utskottets förslag.

varmed han tagit brottslig befattning, samt, där hans andel i virket undgår beslag, därför utgiva ersättning efter ty här förut är sagt.

10 §.

Virke av träds övre del må ej hänföras till undermåligt virke, där det tydligen visar sig eller ock genom intyg av trovärdiga personer eller annorledes ådagaläggas, att virket tagits av träd, som ej är undermåligt, eller av träd, som är med vederbörligt tillstånd avverkat.

Sparre, vars ursprungliga tjocklek vid 4.75 meters längd ej kan utrönas, skall, för att icke anses undermålig, hålla i omkrets vid sagda längd från storändan minst 57 centimeter, i fall sparren är sågad eller bilad till skarp kant, men eljest minst 60 centimeter, samt i förhållande därefter, om längden är mindre.

Virke, sågat annorledes än till sparre, må anses undermåligt, allenast i fall lagligen kan styrkas, att detsamma tillkommit av träd, som är undermåligt och till vars avverkande icke meddelats vederbörligt tillstånd.

11 §.

Rätt att i beslag taga virke, som skall anses förbrutet, tillkomme kronobetjante samt de tjänstemän och betjante vid skogsstaten, som hava att övervaka tillämpningen av denna förordning, men rätt att utföra åtal äge endast kronobetjante och nämnda tjänstemän. Har någon av nämnda betjante gjort beslag, skall han, så snart ske kan och senast inom fjorton dagar, göra anmälan därom hos någon av de åtalsberättigade.

Rätt att i beslag taga virke, som skall anses förbrutet, tillkomme *allmän åklagare samt den förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten, som har att övervaka tillämpningen av denna förordning, men rätt att utföra åtal äge endast allmänna åklagaren.* Har någon av nämnda *befattningshavare vid skogsstaten* gjort beslag, skall han, så snart ske kan och senast inom fjorton dagar, göra anmälan därom hos *allmänna åklagaren.*

Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets förslag.

Varder ej inom sextio dagar, från det beslaget skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

12 §.

Virke, som enligt denna förordning dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara är för virkets förstörelse eller att kostnaden för dess förvarande skulle bliva större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger att för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar, innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljd av fullständig, av två trovärdiga män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

13 §.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning eller enligt 9 § utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas så, att en fjärdedel tillfaller åklagaren och tre fjärdedelar kronan; dock att, där någon av betjante vid skogsstaten verkställt beslaget, denne skall av åklagarandelen undfå hälften.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning eller enligt 9 § utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas så, att *tre fjärdedelar tillfalla kronan och en fjärdedel åklagaren*; dock att, där *annan behörig person* verkställt beslaget, denne skall av åklagarandelen undfå hälften.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan härom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman nedsättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat; och skall om sådana medels insättning i bankinrättning gälla vad i 160 § utsökningslagen sägs.

14 §.

Saknas medel till fulla gäldandet av böter eller vite, vartill någon på grund av denna förordning fälles, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

15 §.

Denna förordning äger icke tillämpning i avseende å skogar, som äro underkastade bestämmelserna i förordningen angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1916.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1916; dock att för fastighet, som är besvärad av avverkningsrätt, upplåten före förordningens trädande i kraft, avverkningsbelopp, varom i 3 § sägs, ej må sättas högre än på grund av hittills tillämpade regler skolat ske, där ej mellan fastighetsägaren och avverkningsrättshavaren annorlunda överenskommits.

Stockholm den 10 maj 1915.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Vid slutbehandling inom utskottet av förevarande ärende hava närvarit: se utlåtandet nr 60.

Reservationer:

Av herrar *Odelberg* och greve *Wachtmeister*, vilka ansett, att 1 § bort givas följande lydelse:

»Å enskilde — — — (lika med utskottet) — — — nedan stadgas.

Skall avverkningen ske för oundgängligt husbehov inom skifteslaget, där fastigheten är belägen, vare tillstånd icke — — — (lika med utskottet) — — — efter ty nedan sägs.»

Av herr *Öberg*, som ansett, att 1 § bort erhålla följande lydelse:

»Å enskilde — — — (lika med utskottet) — — — nedan stadgas.

Skall avverkningen ske för oundgängligt husbehov inom den landskommun, där fastigheten är belägen, vare tillstånd icke — — — (lika med utskottet) — — — efter ty nedan sägs.»

Av herrar *Odelberg*, *Holmquist*, greve *Wachtmeister*, *Barthelson* och friherre *Silfverschiöld*, vilka ansett, att 11 § bort givas följande lydelse:

»Rätt att i beslag — — — (lika med utskottet) — — — förordning, men rätt att utföra åtal äge endast allmänna åklagaren och nämnda förvaltande personal. Har någon av den bevakande personalen gjort beslag, skall han så snart ske kan och senast inom fjorton dagar, göra anmälan därom hos någon av de åtalsberättigade.

Varder ej — — — (lika med utskottet) — — — förfallet.»

Av herrar *Odelberg*, *Fahlén* och greve *Wachtmeister*, vilka ansett, att någon övergångsbestämmelse icke bort intagas i förordningen.

Av herrar *Lundström*, *Hage* och *Norin*.